

Mozart obre i tanca el Liceu

La representació de *Don Giovanni* de Wolfgang A. Mozart obre aquest dimarts 18 de setembre la temporada d'òpera del Gran Teatre del Liceu. Una temporada que s'havia previst com una mica de tràmit i que es convertirà en la més densa de tota la història del teatre barceloní.

Cent dues sessions oficials —exactament les mateixes que l'Òpera de la Bastille— conformen una fita històrica absoluta del Liceu i representen també el límit indilatable de la seva capacitat operativa en les actuals condicions del teatre, ateses les condicions d'equipament tecnològic i especial de què disposa. La comparació amb La Bastille ha de tenir en compte que mentre el guarisme citat per al teatre parisenc constitueix un punt de partida, per al barceloní és el final.

Aquest volum d'activitat es recolza en dos arguments bàsics: per una banda la pressió de la societat catalana —i no sols la catalana sinó també la del sud-est francès i fins i tot de més enllà— que obliga a eixamplar l'oferta a base d'exhauriment de localitats.

Per l'altra banda hi ha la receptivitat dels responsables de la gestió del Liceu a aquesta pressió social. Es constaten així fets tan significatius com la posada en marxa, aquesta temporada, d'un sisè torn d'abonament i amb ell la consolidació d'una sisenà representació per títol. Quan es va crear el consorci del Teatre del Liceu s'oferien tres o excepcionalment quatre representacions per títol.

L'increment progressiu d'oferta del Liceu, en definitiva, és fruit d'una situació d'apetència social d'espectacle líric desfermada en els últims anys. Es tracta quasi d'un fenomen tanmateix ni aïllat ni espontani alimentat, entre altres ingredients de tipus cultural i fins ideològic, per la substancial millora qualitati-

va de l'oferta posada a consideració del públic d'ençà de l'assumpció de la gestió del Liceu pel Consorci del mateix teatre. Millora que, si bé s'ha centrat en la concreció d'uns repartiments excepcionals, ha atès també tots els aspectes de l'espectacle operístic: producció escènica, masses estables artístiques —cor i orquestra—...

Una prova, una prova més, la constitueix la programació de la temporada que ens ocupa, la contemplació de la qual produeix, igualment com s'esdevé amb les d'un dilatat i espectacular castell de focs, una successió imparabile d'interjeccions admiratives. M'estic referint, per descomptat, al pla de les expectatives, la realitat de les quals després quedarà situada en el seu lloc definitiu. I des de la consideració de tals expectatives es fa força difícil confeccionar un extracte sintètic d'allò més rotundament transcendent d'entre un conjunt i d'un tot en què el gra es confon amb el gra, sense presència massa perceptible de palla. Palla que en tot cas se situaria, o acostuma a situar-se, no en el pla dels noms, sinó en el de la forma en què han d'actuar o imposen actuar, o en el que obliguen les condicions físiques i tècniques del teatre. Insuficiència d'assajos bàsicament, que comporta, en determinats casos, un *décalage* entre expectatives i resultats finals.

En total s'oferiran 11 programes operístics amb 67 representacions, 5 programes simfònic-corals amb 11 concerts i 9 artistes lírics interpretaran 10 recitals. A

això cal afegir-hi les sis actuacions del Lyon Opera Ballet que van tenir efecte entre el 5 i el 10 d'aquest mes i les 8 que oferirà el Ballet Cullberg els primers dies del pròxim mes d'octubre.

ENTRE 'DON GIOVANNI' I 'LA FLAUTA MÀGICA'

L'avinentesa de la commemoració l'any vinent del bicentenari de la mort de Mozart serà aprofitada pel Teatre del Liceu per atorgar-li els honors de l'inici i la cloenda de la pròxima temporada. Honors que es produiran de la mà dels seus dos títols operístics més importants, *Don Giovanni* i *La Flauta màgica* (*Die Zauberflöte*).

Tots dos títols seran servits amb tots els pronunciaments artístics possibles, especialment el primer dels títols esmentats. Serà de la mà de la companyia —sencera— de l'Òpera de Munic, considerada la més important de la República Federal Alemanya. Wolfgang Sawellisch, el seu director titular, dirigirà quatre de les sis representacions programades i el tenor Peter Schreier, un dels grans liederristes dels últims anys, en farà les dues restants.

El conjunt de la programació d'aquesta temporada aporta un nombre superior de títols de gran repertori que altres anys *Un ballo in maschera*, *Pagliacci*, *Die Walküre*, *Il barbiere di Siviglia* i *Tosca* junt amb els esmentats títols mozartians. Junt amb aquests títols n'apareixen d'altres d'un interès especial com és, *Una cosa rara*, del compositor valencià Vicent

Martín i Soler, contemporani de Mozart i en el seu moment resident a Viena on gaudia de més predicament que el músic salzburguès. La versió serà dirigida per un especialista tan reconegut com l'igualadí Jordí Savall.

Pel què fa a veus, cal insistir en el que es repeteix cada temporada, i ja apuntat abans. Els nivells qualitius dels repartiments de les temporades liceístiques és excepcional. Per exposar un exemple que coneixem bé, molt superior al de la Bastilla. I es podria afegir al d'altres teatres de gran prestigi universal. A partir d'aquí només cal matisar detalls o recordar alguna dada especialment significativa o curiosa.

Es el cas del retorn al Liceu com a intèrpret operístic de Josep Carreras amb dues representacions de *Pagliacci*. O el recital del mític i ja anticà baríton alemany Dietrich Fisher-Dieskau; o el debut liceístic de la soprano nord-americana Kiri Te Kanawa i en definitiva tots els altres recitals —Aragall, Pilar Lorençar, Marilyn Horne, Bernd Weigl, Leila Cuberli, Alessandra Maro-Dolora Zajick, Francisco Araiza i Alfredo Kraus—.

Repartiments especialment excepcionals són els d'*Un ballo in maschera* —Tomowa Sintow, Cortez, Dvorsky i Zancanaro—; *Die Walküre* —Caballé, Joahna Meier, Brigitte Fassbaender, Simon Estes, Matti Salminen—; *Il barbiere di Siviglia* —Nicolai Ghiaurov, Raquel Fierotti, Dalmau González, Enric Serra, Stefano Palatchi— i *Tosca* —Eva Marton, Jaume Ara-

El bicentenari de la mort de Mozart, un bon pretext per al Liceu.

Entre l'expansió i l'ofec

Mentre els gestors liceístics posen en marxa la temporada descrita, s'ha de tenir en compte que el teatre d'òpera barceloní compta amb un deute financer acumulat que supera els 3.000 milions de pessetes, que aquest dèficit de moment no compta amb fórmules d'atenció concretes i que a més s'incrementa any rere any com a conseqüència de l'acumulació d'interessos i també de dèficits d'exploatació.

Mentrestant hi ha confegit un projecte d'ampliació d'instal·lacions tan ambiciós com ho requereix la pressió social pel que fa a demanda d'activitat operística. Projecte, la posada en marxa del qual s'ha ajornat un any... de moment, per manca de fórmules finan-

ceres. Així el Liceu es troba enmig d'un joc de tensions que cal resoldre definitivament. Per una part, unes exigències socials concretes i inequívokes l'empenyen vers una expansió desitjable. Per l'altra, les instàncies instiucionals que han d'atendre aquesta energia no demostren, en el nivell pràctic que no en el de les intencions, capacitat per canalitzar-la i dotar-la de recursos suficients. De moment, només doten la supervivència.

Entre l'afany d'expansió i l'ofec de recursos la situació cada dia esdevé més insostenible i inajomable la necessitat de resolució. El perllongament de l'estat de coses actual podria tenir conseqüències nefastes per a l'òpera a Catalunya. Insistim-hi. Es el ser o no ser.

gall i Alain Fondary-.

Altres aspectes a retenir són la commemoració de 25 anys de carrera liceística del baríton barceloní Enric Serra o el salt qualitatiu del fins ara co-primari Stefano Palatchi, un altre barceloní encara que d'origen transalpí.

Altres noms importants a retenir que omplen i donen relleu als repartiments són Lucia Popp -*Capriccio*-, Montserrat Figueres -*Una cosa rara*-, Giuseppe Giacomini -segons muntatge de *Pagliacci*-, Thomas Allen i Mariana Nicolescu -*Don Giovanni*- i Cathleen Cassello, Kurt Moll i Francisco Araixa -*Dia Zauberflöte*-.

Els concerts simfònics permetran escoltar títols tan importants com la *Novena simfonia* de Beethoven, *Les nocces* i la *Simfonia dels*

psalms de Stravinsky o *El castell de Barbablava* de Béla Bartok.

I en aquest repàs o recordatori final resta encara la referència a homes del món de l'escena com Fabià Puigserver -*Una cosa rara*-, Ezio Frigerio -*Il barbiere di Sevilgia*- i Franco Zeffirelli -*Pagliacci*- i la batuta d'Uwe Mund -omnipresent tota la temporada-, Janos Kulka -*Il campanello* i *Pagliacci* i Richard Bonyngue -*Roberto Devereux*-.

Ara només resta esperar que els elements -substitucions d'última hora, assajos insuficients, produccions escèniques fluïxes- no per torbin la salivera que produeix aquesta oferta excepcional.

Jaume Comellas